

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en andra tilläggsbudget för 2023

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en andra tilläggsbudget för 2023 (RP 15/2023 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Tilläggsbudgetmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- tilläggsbudgetmotion TBM 1/2023 rd Eerikki Viljanen cent Tilläggsbudgetmotion om ökat anslag för start- och investeringsbidrag till jordbruket (44 881 000 euro) 30.10.40.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinnehåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringens proposition om en andra tilläggsbudget för 2023 minskar anslagen med sammanlagt 216 miljoner euro netto och höjer de ordinarie inkomsterna med 31 miljoner euro netto. Sammantaget minskar propositionen nettoupplåningen med 248 miljoner euro.

Kalkylen över skatteinkomster föreslås bli sänkt med sammanlagt 503 miljoner euro. De största justeringarna nedåt gäller mervärdesskatten (-393 miljoner euro), samfundsskatten (-259 miljoner euro) och överlåtelseskatten (-199 miljoner euro). Det föreslås att kalkylen över intäkterna av förvärvs- och kapitalinkomstskatt höjs med 465 miljoner euro på grund av höjningarna av kalkylen över källskatten och skattebasen och utifrån de senaste uppgifterna om tidsplanen för återbäringarna av källskatt. Det föreslås också att kalkylen över intäkterna av arvs- och gåvoskatt höjs med 319 miljoner euro. Bakgrunden till detta är Skatteförvaltningens åtgärder för att avarbeta ärendebalansen i fråga om arvsskatt. Dessutom höjs kalkylen över inkomster av blandad natur med 432 miljoner euro bland annat på grund av återtagandet av överförda anslag (400 miljoner euro).

De största utgiftsökningarna gäller ombudgeteringar av reservationsanslag, såsom ett anslag på 340 miljoner euro som är avsett för finansiering i form av eget kapital av Finlands Malmförädling

Betänkande FiUB 3/2023 rd

Allmän motivering

Ab (och reserverat för projekt för byggande av en värdekedja för batteriindustrin), ett anslag på cirka 300 miljoner euro för anskaffning av försvarsmateriel och ett anslag på 107 miljoner euro för anskaffning av vaccin. Sammantaget innehåller den andra tilläggsbudgetpropositionen ett flertal återtaganden av anslag och ombudgeteringar som beror på förändringar i utbetalningar och tidsplaner. Propositionen innehåller också flera anslagsökningar som beror på att behovskalkylerna har justerats.

Andra anslagsökningar föreslås bland annat för försvarsmateriellt stöd till Ukraina (9,3 miljoner euro), kostnader som orsakats av fågelinfluensan (11,7 miljoner euro) och ett antal trafikprojekt, såsom en grundlig reparation av banan Uleåborg—Laurila.

De största anslagsminskningarna gäller i sin tur EU-medlemsavgiften (-450 miljoner euro), ränteutgifterna för statsskulden (-268 miljoner euro), energistödet (-264 miljoner euro) och försvarsmaktens mervärdesskatteutgifter (-240 miljoner euro). Dessutom föreslås det att det anslag på 100 miljoner euro som reserverats för kapitaliseringen av Klimatfonden stryks ur tilläggsbudgeten i syfte att finansiera ett tidsbundet investeringsprogram.

Regeringen föreslår också bland annat att anslagen för ersättande av det försvarsmateriel som hittills levererats till Ukraina ska omfattas av Försvarsmaktens fullmakt för stöd till Ukraina (UKR 2023), vars totala belopp då stiger med 579,5 miljoner euro. Utgifterna för de ersättande anskaffningarna kommer att realiseras 2024—2028. Dessutom föreslås det att en fastighet i Otnäs i Esbo överläts till Teknologiska forskningscentralen VTT Ab utan vederlag (43 miljoner euro). På det sättet säkerställs det att Micronovas kontors- och forskningsfastighet hålls i statskoncernens ägo och att verksamheten där fortsätter.

Utskottet har minskat moment 28.90.30 med 862 000 euro, eftersom uppgifterna om kommunernas statsandelar har blivit mer precisa efter det att propositionen lämnades. Det innebär att den andra tilläggsbudgeten minskar nettoanslagen med 217 miljoner euro och höjer de ordinarie inkomsterna med 31 miljoner euro. Utifrån den andra tilläggsbudgeten uppgår den så kallade ofördelade reserven i ramen till 38 miljoner euro. Tilläggsbudgeten minskar statens behov av nettoupplåning med 249 miljoner euro. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till cirka 10,2 miljarder euro 2023. Statsskulden beräknas vara cirka 152 miljarder euro vid utgången av 2023, vilket är cirka 54 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Huvudtitel 21

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 21

RIKSDAGEN

10. Riksdagens kansli

01. Omkostnader för riksdagens kansli (förslagsanslag)

Utskottet har underrättats om att riksdagens kanslikommission vid sitt sammanträde den 28 september 2023 har beslutat att bevilja anslag för ett minnesmärke för den tidigare långvarige riksdagsledamoten Ilkka Kanerva. Utskottet kompletterar således beslutsdelen i momentet så att den motsvarar kanslikommissionens beslut.

Momentet får följande lydelse:

Motiveringen till momentet kompletteras så att anslaget även får användas till betalning av understöd för kostnader för en dokumentärfilm om Kyösti Kallio, (*utesl.*) biografiprojektet om K-A. Fagerholm och ett minnesmärke för Ilkka Kanerva.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

90. Stöd till kommunerna

30. Statsandel till kommunerna för ordnande av basservice (förslagsanslag)

Utskottet minskar momentet med 862 000 euro, eftersom uppgifterna om rättelse av statsandelsbeslut som baserar sig på felaktiga uppgifter har preciserats efter det att propositionen lämnades.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg på 20 331 000 euro.

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Huvudtitel 32

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Förnyelse och koldioxidsnålhet

88. Kapitalinvestering i Klimatfonden Ab (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett avdrag på 100 000 000 euro. Enligt förklaringen föranleds avdraget av att kapitaliseringen av Klimatfonden Ab dras bort. Dessutom sägs det i den allmänna motiveringen till propositionen att avdraget beror på finansieringen av ett tidsbundet investeringsprogram. Utskottet anser det vara viktigt att motiveringen till anslagsändringarna i fortsättningen framgår tillräckligt noggrant också av förklaringen till momentet i detaljmotiveringen.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Miljö- och naturvård

52. Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter (reservationsanslag 3 år)

Forststyrelsens anslag betalas ut mot faktura, och således anser utskottet utifrån inkommen utredning att det är motiverat att komplettera momentets beslutsdel med följande: ”Anslaget budgeteras enligt principen om betalningsbeslut.”

Momentet får följande lydelse:

(Första stycket som i RP 15/2023 rd)

Motiveringen till momentet kompletteras så att anslaget budgeteras enligt principen om betalningsbeslut. (Nytt)

20. Samhällen, byggande och boende

52. Understöd för främjande av sådan infrastruktur i bostadshus som krävs för eldrivna transporter (reservationsanslag 3 år)

Utskottet har gjorts uppmärksam på att den ökning på tre årsverken som behövs för handläggningen av understödsansökningar i och med den föreslagna anslagsökningen inte har skrivits in i momentets beslutsdel. För att säkerställa en snabb handläggning av ansökningarna gör utskottet således det tillägg som begärts i momentets beslutsdel. Anslaget får därmed 2023 användas till utgifter för avlönande av personal i en omfattning motsvarande högst sex årsverken.

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Huvudtitel 35

Momentet får följande lydelse:

(Första stycket som i RP 15/2023 rd)

Motiveringen till momentet ändras så att anslaget får användas till utgifter för avlönande av personal i en omfattning motsvarande högst sex årsverken. (Nytt)

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettoupplåning och skuldhantering

01. Nettoupplåning och skuldhantering

Utskottet föreslår att momentet minskas med 862 000 euro.

Minskningen beror på den ändring som utskottet har föreslagit under utgiftsmoment 28.90.30.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet dras det av 248 708 000 euro.

SAMMANFATTNING

Enligt propositionen minskas anslagen med 216 457 000 euro, ökas inkomstposterna (utan nettoupplåning och skuldhantering) med 31 389 000 euro och minskas nettoupplåningen och skuldhanteringen med 247 846 000 euro.

Utskottet minskar anslagen med 862 000 euro. Motsvarande avdrag görs från inkomstposterna under moment 15.03.01.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomstposterna och anslagen i år med beaktande av den ordinarie budgeten och tilläggsbudgetarna 83 244 412 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en andra tilläggsbudget för 2023 i proposition RP 15/2023 rd med ändringarna ovan.

Riksdagen forkastar tilläggsbudgetmotion TBM 1/2023 rd.

Betänkande FiUB 3/2023 rd

Riksdagen beslutar att den andra tilläggsbudgeten för 2023 tillämpas från och med den 22 november 2023.

Helsingfors 9.11.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Saara Hyrkkö gröna
medlem Otto Andersson sv
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd (delvis)
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Jari Koskela saf
medlem Joonas Räsänen sd
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Ville Valkonen saml
medlem Pia Viitanen sd
medlem Timo Vornanen saf
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Hannu Hoskonen cent (delvis)
ersättare Eeva Kalli cent
ersättare Minja Koskela vänst
ersättare Riitta Mäkinen sd
ersättare Jaana Strandman saf
ersättare Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Mari Nuutila
utskottsråd Jonna Berghäll
revisionsråd Minna Tiili
utskottsråd Tarja Järvinen.

Betänkande FiUB 3/2023 rd Reservation 1/sd

Reservation 1/sd

Allmän motivering

Byggbranschen behöver stödåtgärder snabbt

Byggbranschen befinner sig i en djup konjunktursvacka. Räntorna stiger, bostadshandeln går långsamt och kostnaderna ökar. Allt detta har fått antalet inledda bostadsbyggen att rasa till en historiskt låg nivå. Antalet nybyggen uppskattas minska märkbart 2023 och 2024. Åren 2011—2022 har i genomsnitt 7 200 Ara-bostäder börjat byggas årligen. I år stiger Ara-produktionen till cirka 8 000 bostäder.

De anpassningsåtgärder som regeringen föreslår och skrivningarna i regeringsprogrammet har en stark inverkan på Ara-sektorn. Ara-produktionen har en särskild betydelse i den s.k. kontracykliska bostadsproduktionen, när fritt finansierade projekt stagnerar under lågkonjunkturer.

SDP anser att det nu behövs konjunkturrelaterade och tidsbundna stödåtgärder som återställer förtroendet inom byggbranschen och hjälper branschen att komma över det värsta. Åtgärderna bör stödja både bostadsproduktion till rimligt pris och ombyggnad av bostäder. SDP anser att de statliga stöden för bostadsproduktion ska användas till produktion som är genuint skäligt prissatt.

Välfärdsområdena bör garanteras arbetsro för långsiktig utveckling

Regeringen Orpo söker betydande sparmål för välfärdsområdena. Regeringen vill ha omedelbara besparingar inom social- och hälsovården genom att skjuta upp ikraftträdandet av den nya lagen om funktionshinderservice, som stiftades under förra valperioden, och även skärpningen av vårddimensioneringen och vårdgarantin.

För att välfärdsområdena ska kunna få sin ekonomi i balans och systemet fungera effektivt behöver de arbetsro för långsiktig ekonomisk planering och verksamhetsutveckling. Detta lyckas inte om regeringen presenterar opreciserade och till omfattningen orealistiska sparplaner.

För att de nya välfärdsområdena ska kunna bygga upp sin verksamhet på lång sikt bör de nu garanteras arbetsro. Det behövs inga tidigare lagda anpassningsåtgärder.

De planerade nedskärningarna för välfärdsområdena bör i år återtas och i stället ska den återstående finansieringen av den ofördelade reserven riktas till områdena. Detta skulle inte heller öka den offentliga skulden.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 1 /sd

Riksdagen förutsätter att regeringen här och nu riktar genuint effektiva stödåtgärder till byggbranschen. Regeringen bör redan i år anvisa understöd för ombyggnad från bostadsfonden för att förhindra att krisen inom byggbranschen sprider sig.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen ger välfärdsområdena arbetsro att bygga upp verksamheten utifrån deras egna utgångspunkter och inte gör betydande nedskärningar som äventyrar tillgången till tjänster och utvecklingen på lång sikt.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen tryggar en tillräcklig finansiering och verksamhet för välfärdsområdena också i år.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en andra tilläggsbudget för 2023 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de föreslagna tre uttalandena.

Helsingfors 9.11.2023

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Pia Viitanen sd
Riitta Mäkinen sd

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 2/cent

Reservation 2/cent

Allmän motivering

Konjunkturpaketet för byggbranschen

Finlands ekonomi håller på att gå in i en recession. Särskilt konjunkturläget inom byggbranschen håller på att bli exceptionellt allvarligt. Antalet konkurser, permitteringarna och arbetslösheten ökar.

Enligt Statistikcentralen beviljades mer än 40 procent färre bygglov för nybyggnad under juni—augusti 2023 än året innan. Situationen inom byggbranschen hotar att bli den svåraste sedan depressionen på 1990-talet. Om svårigheterna inom byggbranschen drar ut på tiden kan de också återspeglas på andra håll i ekonomin, såsom tjänstesektorn.

Regeringen har hittills närmast stått vid sidan om och följt det allt värre läget. Den har nöjt sig med att skjuta upp genomförandet av de sparbeslut inom byggbranschen som bestämts i regeringsprogram.

Centern föreslår att regeringen omedelbart bereder ett konjunkturpaket på 300 miljoner euro för att stödja i synnerhet sysselsättningen inom byggbranschen och företagens möjligheter att klara sig över de svåra tiderna. Åtgärderna ska gälla hela Finland.

Konjunkturpaketet för byggbranschen består av följande åtgärder:

1. Finansieringen av bastrafikledshållningen ökas med över 150 miljoner euro och understöden för enskilda vägar med 15 miljoner euro. Med detta kan man exempelvis belägga cirka 1 500 km vägnät och reparera cirka 1 500 km enskilda vägar.
2. Kommunerna anvisas 40 miljoner euro i understöd för sanering av mögelskolor och andra byggnader som lider av fuktskador eller för exempelvis ändring av uppvärmningssätt. Om statsunderstödet är till exempel 20 procent, går det på det sättet att få igång renoveringsinvesteringar på 200 miljoner euro.
3. Husbolag beviljas tidsbundna understöd för ombyggnad och andra stora renoveringar till ett belopp av 60 miljoner euro. Exempelvis kan man med hjälp av ett tioprocentigt understöd, som fanns under finanskrisen, påskynda inledandet av planerade renoveringar av husbolag med 600 miljoner euro.
4. För byggande av bredbandsförbindelser anvisas 10 miljoner euro och för att stödja hushållen att byta ut oljeuppvärmning 10 miljoner euro.
5. Stöd för plötslig strukturomvandling bör riktas till orter som drabbats av konkurserna inom byggbranschen eller som oskäligt drabbats av konjunkturläget, och tillräcklig finansiering bör reserveras för det. Arbetstillfällena i exempelvis Pyhäntä är lika värdefulla som

Betänkande FiUB 3/2023 rd

Reservation 2/cent

förlorade jobb på större fabriksorter. Anslagen för plötsliga strukturomvandlingar bör ökas med 15 miljoner euro.

Paket för att främja konkurrenskraft och tillväxt i östra och norra Finland

Centern hyser djup oro över att regeringens politik leder till att Finland tudelas. Regeringen har glömt behoven i östra och norra Finland, trots att konsekvenserna av Rysslands anfallskrig drabbar just gränsregionerna allra starkast. De regionala skillnaderna inom Finland tillspetsas kraftigt när besparingarna inom de olika förvaltningsområdena drabbar östra Finland oskäligt mycket och insatserna på motsvarande sätt styrs till annat håll.

Regeringens linjeval att lämna östra Finland ensamt syns inom många politikområden, såsom utvecklingen av trafiknätet, anslagen för regional utveckling och energiproduktionen. Östra Finland behöver och har rätt till samma möjligheter som övriga Finland. Östra Finlands sak är också i allra högsta grad en säkerhetspolitisk fråga. Under dessa tider kunde man tro att regeringen förstår vilken betydelse det har att hela Finland utvecklas jämnt.

Regeringen ska enligt sitt program rikta insatser på ett särskilt paket för att främja västkustens konkurrenskraft och tillväxt. Östra Finland behöver snabbt en liknande åtgärdsplan för att förverkliga utvecklingsvisionen för östra Finland. Centern föreslår att regeringen tillsammans med landskapen i östra Finland samt företagen, högskolorna och andra aktörer i regionen tar fram ett åtgärdsplan på 130 miljoner euro för att stärka tillväxtutsikterna för östra Finland. Dessutom anvisas 30 miljoner euro till att inleda genomförandet av programmet för norra Finland för att stärka tillväxtutsikterna i regionen.

Återtagande av kapitaliseringsplanen för entimmetåget till Åbo

Regeringen har i sitt program reserverat 460 miljoner euro för kapitalisering av bolaget Entimmetåget till Åbo under valperioden, trots att projektet i finansministeriets och kommunikationsministeriets utredning från förra perioden har konstaterats vara samhällsekonomiskt olönsamt. Dessutom är återbetalningstiden för utsläpp på entimmetåget till Åbo 140 år, vilket innebär att projektet är svårt att motivera också med tanke på klimatet.

Den kapitalisering som regeringen lovat bör ses som en slags förskottsbetalning från skattebetalarna för hela entimmetåget till Åbo. Enligt ministeriernas utredning orsakar tåget den offentliga sektorn utgifter på cirka 2,6 miljarder euro i nuvärde utöver att biljettpiserna stiger. I verkligheten kan de totala samhällsekonomiska kostnaderna för skattebetalarna bli ännu högre om investeringskostnaderna ökar. Det är uppenbart att kapitaliseringen under denna valperiod endast kommer att räcka till för projektets första fas.

Samtidigt finns det i Finland rikligt med behov av reparationer i det befintliga väg- och byggnadsbeståndet och till följd av regeringens politik ökar det eftersatta underhållet under valperioden.

Som svar på konjunkturläget föreslår Centern att regeringen slopar den olönsamma kapitaliseringsplanen på 460 miljoner euro för entimmetåget och i stället på olika håll i landet genomför ett konjunkturpaket på 300 miljoner euro för byggande som garanterar arbetstillfällen och ekono-

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 2/cent

misk tillväxt samt en åtgärdsbelopp på 130 miljoner euro som stärker östra Finlands livskraft och konkurrenskraft och riktar 30 miljoner euro till att inleda programmet för norra Finland.

Omfördelning av krispaketet för jordbruket till start- och investeringsbidrag

Dessutom föreslår Centern att de medel som tidigare sparats in från krisstödet för jordbruket ska avsättas till gårdsbrukets utvecklingsfond. Krisen inom jordbruket har inte upphört och genom kapitalisering av utvecklingsfonden kan start- och investeringsbidragen riktas flexibelt så att generationsväxlingar och investeringar möjliggörs också i framtiden.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart bereder ett konjunkturpaket för att stödja i synnerhet sysselsättningen inom byggbranschen och företagens möjligheter att klara sig över de svåra tiderna. Åtgärderna ska gälla överallt i Finland. Ett konjunkturpaket på 300 miljoner euro för byggbranschen ska bestå av fem snabbt genomförbara element, det vill säga tilläggsfinansiering för bastrafikledshållningen och enskilda vägar, sanering av fuktskadade byggnader i mögelskolor och andra kommunala byggnader med fuktskador, renoveringsunderstöd för husbolag, byggande av bredbandsförbindelser och stöd för slopande av oljeuppvärmning samt en ökning av finansieringen av stödet för plötsliga strukturomvandlingar, för att stöd ska kunna anvisas bland annat sådana orter som Pyhäntä som lider av situationen inom byggbranschen.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen avsätter 130 miljoner euro till ett paket för att främja konkurrenskraft och tillväxt i östra Finland för att genomföra utvecklingsvisionen för östra Finland och 30 miljoner euro för att inleda programmet för norra Finland. En mer detaljerad allokering ska beredas i samarbete med landskapen i regionerna samt företagen, högskolorna och andra aktörer i regionen.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar sin avsikt att kapitalisera det olönsamma entim-meståget till Åbo med 460 miljoner euro under valperioden.

Detaljmotivering

ANSLAG

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 2/cent

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Utveckling av landsbygden

40. Start- och investeringsbidrag till jordbruket (reservationsanslag 3 år)

I början av mars 2023 anvisade regeringen gårdsbruksenheter sammanlagt 95 miljoner euro i krisstöd för att kompensera för den kraftiga höjningen av priserna på el och gödselmedel. På grund av de stränga ansökningsvillkoren förblev cirka 65 miljoner euro av kostnadsstödet oanvänt.

I tilläggsbudgeten föreslår den nuvarande regeringen omfördelningar endast för en del av de oanvända medlen.

Jordbrukskrisen är emellertid inte över. Produktionskostnaderna har börjat stiga på nytt, räntekostnaderna har fortsatt att stiga och marknadsläget för jordbruksprodukter har inte förbättrats nämnvärt sedan krisstödet lanserades.

Det är nu livsviktigt att säkerställa möjligheterna till lönsam inhemsk matproduktion. Produktionskontinuitet och lönsamhet är beroende av sektorns möjligheter att göra lönsamma investeringar.

Vi föreslår att de medel som inbesparats från krisstödet styrs till gårdsbrukets utvecklingsfond. När utvecklingsfonden rekapitaliseras kan start- och investeringsbidragen flexibelt riktas så att generationsväxlingar och investeringar möjliggörs också i framtiden.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 30.10.40 med 44 881 000 euro för start- och investeringsbidrag till jordbruket.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en andra tilläggsbudget för 2023 enligt betänkandet med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de föreslagna tre uttalandena.

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 2/cent

Helsingfors 9.11.2023

Markus Lohi cent
Hannu Hoskonen cent
Eeva Kalli cent

Betänkande FiUB 3/2023 rd Reservation 3/gröna

Reservation 3/gröna

Allmän motivering

En stark och hållbar ekonomi bygger på välmående människor och en gemensam upplevelse av rättvisa. För att bevara välfärdsstaten för kommande generationer måste vi kunna reformera ekonomin på ett rättvist sätt. Regeringen Orpos nedskärningar slår hårt framför allt mot unga, barn och utsatta personer. Samtidigt fortsätter regeringen med ohållbar upplåning genom att erbjuda skattelättnader till de rika och genom att fortsätta med ineffektiva och miljöskadliga företagsstöd.

Klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald utgör ett allvarligt hot mot såväl människors välfärd som en stabil ekonomi. Ekonomin bör fungera inom gränserna för miljöns bärkraft. Vi måste komma ihåg att all ekonomisk verksamhet i slutändan bygger på naturen. Genom regeringens åtgärder kommer Finland inte att kunna fullgöra sina klimatåtaganden eller stoppa förlusten av biologisk mångfald, och det undergräver också förutsättningarna för en stark och hållbar ekonomi.

I dessa tider av ekonomisk osäkerhet har människornas oro ökat över försörjningen och hur de ska klara sig. Under de senaste decennierna har fattigdomen bland barnfamiljer ökat, utbildningsnivån i yngre generationer sjunkit och förmögenhetsutvecklingen försvagats. Samtidigt åldras befolkningen, vilket ökar trycket på att reformera Finlands ekonomi och höja arbetsproduktiviteten. Läget i de offentliga finanserna är svagt och statens skuldsättning är hög.

Staten ska skapa förutsättningar för ekonomiska reformer och rättvis konkurrens, så att människor och företag kan ta vara på möjligheterna till grön omställning och en ren energiomställning. När den fossilbaserade ekonomin krackelerar uppstår stora affärsmöjligheter för finländska företag. I den gröna omställningen är det fråga om en unik ekonomisk och teknisk omställning där Finland genom rätta beslut har möjlighet att bli en global aktör i större skala än vad landets storlek låter ana.

Ungdomars och studerandes välbefinnande måste stärkas

Många studerande kämpar med utmaningar att orka och försörja sig. Den generation som nu studerar har också levt sin ungdom mitt under coronakrisen, och dess konsekvenser påverkar fortfarande de ungas välbefinnande.

Studielånestocken har mer än fördubblats sedan 2017, alltså på relativt kort tid. Studerande är den enda gruppen i Finland som förväntas skuldsätta sig för att klara av vanliga utgifter i vardagen. Regeringen tänker frysa indexhöjningarna av studiepenningen och ytterligare försvåra de studerandes försörjning. Samtidigt vältrar regeringen över skuldbördan på de studerande.

Ökningen av studielånestocken är inte riskfri för staten heller. De anslag som i tilläggsbudgeten reserverats för statsborgen för studielån ökar med 54 500 000 euro. Orsaken är att beloppet av de lån som staten ska betala som borgensman och antalet gäldenärer som omfattas av borgensansvar

Betänkande FiUB 3/2023 rd Reservation 3/gröna

blivit större än beräknat och att beloppet av betalningsbefrielser blivit större än beräknat samtidigt som utgifterna för räntebidrag ökat.

Den psykiska hälsokrisen kräver snabba och heltäckande lösningar

Vi har en psykisk hälsokris i landet. Psykiska störningar hör till de vanligaste hälsoproblemen bland unga, och enligt Ungdomsbarometern 2022 har 35 procent av de unga sökt vård för psykiska problem eller missbruksproblem.

Men de psykiska utmaningarna gäller inte bara unga. Vart fjärde barn bor i familjer med psykiska problem eller missbruksproblem som kräver vård och behandling. Föräldrarnas psykiska utmaningar återspeglas också lätt i barnens välbefinnande. Att psykiska problem inte åtgärdas medför kostnader på 11 miljarder euro för samhället och över hälften av sjukpensionerna beviljas på grund av psykisk ohälsa. Den här krisen är en stor fråga också för ekonomin och sysselsättningen.

Regeringens satsningar på psykisk hälsa lyser dock med sin frånvaro. Terapigarantin bör nu äntligen genomföras i Finland. Regeringens lösning att begränsa terapigarantin till endast barn och unga är otillräcklig. De gröna stöder en terapigaranti för alla åldrar. Terapigaranti som ingår i primärvården skulle garantera alla snabb tillgång till terapeutisk psykoterapi eller annan effektiv psykosocial vård efter det första besöket på hälsovårdscentralen.

Statens gamla skogar måste skyddas

Regeringens passivitet när det gäller att stoppa förlusten av biologisk mångfald och lösa klimatkrisen är häpnadsväckande. Exempelvis försämras tillståndet för skogsnaturen i Finland alarmrande och kolsänkorna har rasat.

Finland har som en del av EU:s mångfaldsstrategi förbundit sig att skydda både gamla skogar och skogar i naturtillstånd. Enligt uppgifter i offentligheten drivs kriterierna under politisk styrning så att de blir så strama att den konkreta effekten riskerar att bli liten och målet att skydda gamla skogar inte uppnås.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar och genomför ett omfattande och ambitiöst åtgärdsprogram för att förebygga utslagning bland unga och för att avhjälpa bristerna i välbefinnandet och problemen inom den psykiska hälsan.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra de studerandes försörjning utan att öka deras lånebörda.

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 3/gröna

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder och förelägger riksdagen en proposition om terapigaranti för personer i alla åldrar.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål fattar beslut om skydd av statens gamla skogar utifrån vetenskapliga kriterier och genom att nyttiggöra frivilliga skogskartläggarers arbete.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

31. Finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

Riksdagen har beslutat att skjuta upp ikraftträdandet av minimidimensioneringen av omsorgspersonalen (0,7), och därför föreslår regeringen att anslagen för välfärdsområdena minskas med 7,12 miljoner euro redan i år.

Den åldrande befolkningen ökar servicebehovet, vilket innebär att det under de kommande åren kommer att behövas betydligt mer personal för äldreservice. Tillgången på personal inom social- och hälsovården är redan svag och pensionsavgångarna inom branschen ökar ytterligare personalbehovet, så regeringens proposition om att skjuta upp personaldimensioneringen på 0,7 inom vården dygnet runt kan anses motiverad.

Det kan dock inte anses motiverat att minska välfärdsområdenas finansiella resurser med så kort varsel. Tjänsterna inom hemvården och dygnetruntvården för äldre har redan länge haft otillräckliga resurser, vilket återspeglas i den svåra situationen inom branschen. De äldre förtjänar tjänster i rätt tid och av god kvalitet.

Detsamma gäller de resurser som tidigare anvisats för genomförandet av lagen om funktionshindersservice, som sköts upp i höstas. Det är motiverat att välfärdsområdena kan använda finansieringen för att utveckla och stärka servicen för personer med funktionsnedsättning nu när lagens ikraftträdande har skjutits upp.

Betänkande FiUB 3/2023 rd

Reservation 3/gröna

Det är också nödvändigt att vidta snabba och effektiva åtgärder för att säkerställa att det finns tillräckligt med personal inom social- och hälsovården. Svårigheterna med tillgången på personal gäller inte bara äldreservicen, utan också många andra social- och hälsovårdstjänster.

Regeringen ansvarar också för att välfärdsområdenas finansiering räcker till. Det finns risk för att det strama ekonomiska läget driver välfärdsområdena till plötsliga felaktiga nedskärningar, vilket i verkligheten ökar kostnaderna på längre sikt. Till exempel stärkandet av de äldres funktionsförmåga och stödet till tjänster med låg tröskel för barnfamiljer är effektiva metoder för att dämpa ökningen av social- och hälsovårdsutgifterna i framtiden.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt kommer med en lösning på personalbristen inom social- och hälsovårdstjänsterna.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att välfärdsområdenas ekonomiska situation inte leder till kortsiktiga nedskärningar som ökar kostnaderna på lång sikt.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Utveckling av landsbygden

40. Start- och investeringsbidrag till jordbruket (reservationsanslag 3 år)

Finland behöver snabbt nya utsläppsminskningar för att uppnå klimatlagens mål för klimatneutralitet. Jordbruket är en av de största utsläppskällorna inom ansvarsfördelningssektorn. Samtidigt har jordbruket en stor inverkan på den biologiska mångfalden och jordbruket har en nyckelroll när det gäller att stoppa förlusten av biologisk mångfald. Jordbrukets hållbarhetsomställning måste påskyndas, inte bromsas upp. Slopandet av investeringsstöden i anslutning till biogas, gödselhantering, återvinning av näringsämnen och koldioxidbindning är steg i fel riktning.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 30.10.40 med 10 000 000 euro för betalning av stöd för biogas, gödselhantering, återvinning av näringsämnen och investeringar i koldioxidbindning.

20. Jordbruk och livsmedelsekonomi

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 3/gröna

20. Veterinärvård och bekämpning av växtskadegörare (förslagsanslag)

Syftet med lagen om djurvälstånd (693/2023) är att på bästa möjliga sätt skydda djuren mot men för deras välfärd. Pälsdjursuppfödningen strider kraftigt mot detta mål.

Samtidigt utgör den en allvarlig risk för folkhälsan. År 2023 överfördes fågelinfluensa i Finland för första gången till pälsdjur. På pälsdjursfarmerna ökar också risken för att människor blir smittade, eftersom virusen utvecklas och anpassas till däggdjur på pälsdjursfarmerna. Risken för fågelinfluensa ökar igen under våren när flyttfåglarna återvänder.

En kontrollerad nedläggning av pälsdjursuppfödningen behövs med tanke på djurens välbefinnande, folkhälsan och samhällsekonomin. En pandemi med upphov i Finland skulle bli ödesdiger för landets ekonomi. Samtidigt bör pälsdjursuppfödningen avvecklas på ett socialt rättvist sätt, och uppfödarna bör få stöd för att kunna övergå till nya näringar eller gå i pension.

Det vore också mest rättvist för uppfödarna att utan dröjsmål fatta de nödvändiga och oundvikliga besluten.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål bereder en proposition till riksdagen med förslag till kontrollerad nedläggning av pälsdjursuppfödningen och om avträdelsestöd för pälsdjursuppfödare.

42. Klimatåtgärder som hänför sig till torvmarker (reservationsanslag 3 år)

Våtmarksodling har bedömts vara ett av de effektivaste och säkraste sätten att minska utsläppen från jordbruket. Trots det föreslår regeringen att anslaget för ändamålet slopas helt och hållet.

I den nationella klimatlagen finns inskrivet Finlands mål att vara klimatneutralt 2035 och uppvisa negativa koldioxidutsläpp kort därefter. Vid planeringen av klimatpolitiken har man antagit att nivån på nettosänkan inom markanvändningssektorn är -21 miljoner ton CO₂-ekvivalenter år 2035. År 2022 var nettosänkan inom markanvändningssektorn enligt preliminära uppgifter -1,0 miljon ton CO₂-ekvivalenter.

Nya åtgärder behövs snabbt inom markanvändningssektorn. Om sänkorna inom markanvändningssektorn inte kan ökas, kan Finland bli tvunget att köpa sänkkrediter av andra EU-länder. Priset på sådana krediter är förenat med många osäkerhetsfaktorer, och kostnaderna för samhällsekonomin kan bli stora.

Klimatpanelen har bedömt att minskning av utsläppen från marken är ett av de viktigaste sätten att stärka kolsänkorna. På torvmarker är det möjligt att snabbt minska utsläppen.

Vi föreslår

Betänkande FiUB 3/2023 rd

Reservation 3/gröna

att riksdagen ökar moment 30.20.42 med 30 000 000 euro för klimatåtgärder som hänförs till torvmarker.

47. Utvecklande av livsmedelskedjan (reservationsanslag 3 år)

Regeringen föreslår en anslagsökning på 3 miljoner euro för att utarbeta och genomföra ett tillväxtprogram för att ta vara på den finländska matens potential samt en långsiktig strategi för den inhemska matproduktionen. Målet är välkommet. Det väsentliga är att se till att jordbrukets och livsmedelsproduktionens hållbarhet både ur miljömässig och mänsklig synvinkel står i centrum för strategin.

Ekologiskt hållbar livsmedelsproduktion är också nyckeln till att förbättra livsmedelssäkerheten. Dessutom har Finland möjlighet att skapa tillväxt inom växtbaserad matproduktion och export. Det kräver dock en förändring av tänkesättet och stödpolitiken. I Danmark, Frankrike och Kanada har staten gjort stora investeringar i växtbaserade livsmedel. Det anslag som nu föreslås är tämligen restriktivt, men om det riktas rätt kan det bli en bra början för den finländska växtbaserade livsmedelsproduktionen att bli global.

Vi föreslår

att motiveringen till moment 30.20.47 kompletteras så att anslaget får användas för utarbetandet och genomförandet av ett tillväxtprogram för att utnyttja potentialen hos den finländska rena växtbaserade maten och av en långsiktig strategi för den inhemska livsmedelsproduktionen och att följande uttalande godkänns:

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar ett tillväxtprogram för att utnyttja potentialen hos finländsk ren växtbaserad mat samt en långsiktig strategi för att se över den inhemska matproduktionen så att den blir hållbar med tanke på miljön och producenterna.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Förnyelse och koldioxidsnålhet

88. Kapitalinvestering i Klimatfonden Ab (reservationsanslag 3 år)

Den gröna omställningen är en unik ekonomisk chans för Finland när den globala ekonomin tvärt läggs om på grund av den snabba nedläggningen av fossil industri. Som en stabil stat som stöder sig på marknadsekonomi och avtalsfrihet har Finland förutsättningar att dra nytta av den pågående omvälvningen. Det kräver dock målmedvetna åtgärder och investeringar från både den statliga och den privata sektorns sida.

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 3/gröna

Ett återtagande av Klimatfondens kapitalisering skulle avsevärt försämra fondens möjligheter att finansiera och påskynda investeringar i den gröna omställningen i Finland. I detta konjunkturpolitiska läge förutsätter bevarandet av tillväxtmöjligheterna en kontracyklisk offentlig finansiering för att möjliggöra investeringar.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 32.20.88 med 100 000 000 euro för att kapitalisera Klimatfonden Ab för att påskynda investeringar i den gröna omställningen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en andra tilläggsbudget för 2023 enligt betänkandet med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna åtta uttalandena.

Helsingfors 9.11.2023

Saara Hyrkkö gröna

Betänkande FiUB 3/2023 rd Reservation 4/vänst

Reservation 4 /vänst

Allmän motivering

Den andra tilläggsbudgeten för 2023 är i huvudsak teknisk och fokus ligger på preciseringar av inkomst- och utgiftsposterna samt på ändringar av teknisk natur.

I tilläggsbudgeten syns dock redan vissa av regeringen Orpos målsättningar. Viktiga och motive-
rade utgifter i den ordinarie budgeten för 2023 återtas, och samtidigt låter regeringen bli att ut-
nyttja möjligheterna att åtgärda aktuella utmaningar och behov. De största problemen i proposi-
tionen gäller klimatpolitiken och social- och hälsovårdspolitiken.

Välfärdstjänster

Välfärdsområdenas finansiering minskas med 12,7 miljoner euro, vilket är en följd av regeringen Orpos beslut att senarelägga reformen av lagstiftningen om funktionshinderservice till 2025 och att flytta ikraftträdandet av minimidimensioneringen på 0,7 för omsorgspersonalen till 2028, dvs. efter regeringsperiodens slut. Vänsterförbundet godkänner inte dessa beslut och inte heller de anslagsminskningar som de gäller.

Som det konstateras i regeringens egen proposition är den gällande *lagstiftningen om funktionshinderservice* föråldrad och delvis bristfällig och den uppfyller inte kraven i grundlagen eller i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Därför godkände riksdagen våren 2023 enhälligt en ny lag om funktionshinderservice för att avhjälpa dessa brister. Grundlagsutskottet har också påpekat att orsaker som hänför sig till 22 § i grundlagen snarare talar för att lagen om funktionshinderservice ska träda i kraft enligt den ursprungliga tidsplanen än för att ikraftträdandet ska skjutas upp.

Trots detta vill regeringspartierna senarelägga ikraftträdandet av den nya lagen om funktionshinderservice och fortsätta att ordna service för personer med funktionsnedsättning med stöd av den gamla lagen om service och stöd på grund av handikapp och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Det är personer med funktionshinder som drabbas hårdast av detta beslut. Vänsterförbundet föreslog därför vid riksdagsbehandlingen att lagförslaget skulle förkastas. Vi kan inte godkänna senareläggningen av lagens ikraftträdande eller nedskärningarna i välfärdsområdenas finansiering.

Genom en lagstadgad personaldimensionering för heldygnsomsorgen för äldre tryggas den grundlagsfästa rätten till oundgänglig omsorg och tillräckliga social- och hälsovårdstjänster samt förverkligas de äldres jämlikhet och delaktighet i samhället. Genom lagstiftningen kan man också säkerställa vårdens kvalitet och att klient- och patientsäkerheten tillgodoses.

Utvecklingen sedan 2020, då det infördes bestämmelser om personaldimensionering som träder i kraft stegvis, har varit god. Den lagstadgade personaldimensioneringen har förbättrat situationen inom vården. Flera enheter har redan uppfyllt dimensioneringen, och för en stor del av dem är det möjligt att uppfylla dimensioneringen enligt den tidtabell som riksdagen tidigare godkänt (RP

Betänkande FiUB 3/2023 rd **Reservation 4/vänst**

298/2022 rd). År 2020 uppfyllde 31 procent av enheterna dimensioneringen på 0,65 vårdare per vårdbehövande. På tre år har denna andel stigit till 89 procent. Antalet enheter som uppfyller dimensioneringen på 0,7 har också ökat. I maj 2023 utgjorde de 40 procent av alla enheter för vård dygnet runt.

Regeringen Orpo har emellertid beslutat att senarelägga höjningen av minimidimensioneringen till 0,7 med över fyra år. På motsvarande sätt minskas finansieringen för dygnetruntvård. Propositionen försämrar kvaliteten på äldreomsorgen och tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna för de personer som har det sämst ställt. Den försämrar också personalens välbefinnande och minskar social- och hälsovårdens möjligheter att locka till sig nya arbetstagare och behålla de nuvarande. Vi har föreslagit att lagen ska förkastas, och också anslagsminskningen bör återkallas.

Klimatpolitik

De sakkunniga har kritiserat regeringen Orpos program för att det urvattnar klimatpolitiken inom jordbruket och markanvändningssektorn, vilket redan på många sätt syns i den nu aktuella tilläggsbudgeten.

Det reservationsanslag på 30 miljoner euro som den förra regeringen anvisat för främjande av *våtmarksodling* och höjning av grundvattennivån på torvmarker slopas nu helt och hållet. Likaså slopas stödet på 10 miljoner euro för landsbygdsföretagens energiinvesteringar. Dessutom minskas bland annat anslaget för investeringar i biogas, gödselhantering, näringsåtervinning och koldioxidbindning inom jordbruket med 4 miljoner euro, vilket är mer än hälften av det treåriga reservationsanslag på 7,5 miljoner euro som anvisats i budgeten för 2023.

Dessa åtgärder ingick i den helhet för främjande av den gröna omställningen på landsbygden och försörjningsberedskap som föregående regering slog fast våren 2022. Dessa åtgärder har tidigare fått understöd också av de nuvarande regeringspartierna. Exempelvis anses främjandet av våtmarksodling allmänt vara ett av de mest kostnadseffektiva sätten att minska mängden markutsläpp och stärka kolsänkorna. Både med tanke på en framgångsrik klimatpolitik i Finland och på framtidsutsikterna för gårdsbruken är det både kortsiktigt och skadligt att urvattna den gröna omställningen inom jordbruket och att inte utveckla jordbrukets potential att binda koldioxid.

Regeringen slopar också det anslag på 100 miljoner euro som reserverats för kapitaliseringen av *Klimatfonden Ab* och meddelar att finansieringen kommer att användas till ett ”investeringspaket”. Från Klimatfonden överförs också Nestes aktier till ett värde av cirka 130 miljoner euro till staten, och avsikten är att hela fonden ska överföras till koncernen Finlands Industriinvestering Ab. Vänsterförbundet kan inte acceptera detta.

Det huvudsakliga målet för Klimatfonden har varit att påskynda en hållbar strukturell förändring i ekonomin och finansiera lovande innovationer inom ren teknik, medan en stor del av investeringspaketet går till normalt trafikledsunderhåll. Överföringen av finansieringen säger mycket om regeringens sätt att tänka kring klimat- och ekonomipolitik. Tidpunkten är också väldigt olämplig: investeringarna i lösningarna för den ekologiska omställningen har minskat kraftigt på grund

Betänkande FiUB 3/2023 rd

Reservation 4/vänt

av de svåra ränte-, finansierings- och marknadsförhållandena, och därför finns det en stor efterfrågan på en offentlig och strategisk finansiär som jämnar ut riskerna.

Omställningsstöd för pälsbranschen

Den finländska pälsdjursuppfödningen har varit mycket omtalad under den senaste tiden på grund av såväl etiska problem inom branschen som hälsorisker, försvagad allmän acceptans och ekonomiska svårigheter. Pälsdjursuppfödningen som näring håller på att nå vägs ände, vilket många företagare i branschen är medvetna om och också medger. Fågelinfluensan som spridit sig på pälsfarmarna har ytterligare framhävt de betydande hälsorisker och även samhällsekonomiska risker som är förknippade med pälsdjursuppfödning.

I tilläggsbudgetpropositionen ingår finansiering för att täcka kostnader och inkomstbortfall till följd av avlivning av pälsdjur. Vi anser att pälsdjursuppfödarna bör erbjudas ett omfattande stöd-paket för en rättvis omställning som gör det lättare att upphöra med verksamheten och hjälper företagarna att starta nya företag, skaffa ny utbildning och få nytt arbete. Vi får inte upprepa samma misstag som inom torvsektorn, som upprätthölls för länge med omfattande stöd till dess att läget på marknaden snabbt och okontrollerat gjorde att branschen gick utför, vilket orsakade stora svårigheter för många branschaktörer. Tilläggsbudgeten bör kompletteras med anslag för ett stöd-paket för en rättvis omställning för pälsdjursuppfödningen.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

31. Finansiering av social- och hälsovården och räddningsväsendet inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen (förslagsanslag)

Regeringen föreslår att välfärdsområdenas finansiering minskas med 12,72 miljoner euro. Minsningen beror på att regeringen har för avsikt att senarelägga ikraftträdandet av lagen om funktionshinderservice till den 1 januari 2025 och minimidimensioneringen av omsorgspersonalen (0,7) till den 1 januari 2028. Vi anser att det är mycket viktigt att genomföra dessa reformer enligt den ursprungliga tidsplanen på det sätt som vi lade fram i samband med behandlingen av dessa lagar, vilket också kräver att anslagen tas in i budgeten på nytt.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 4/vänst

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart lämnar riksdagen en proposition där bestämmelserna i lagen om funktionshindersservice och de lagar som har samband med den, som antogs och stadfästes våren 2023, träder i kraft omedelbart, och att regeringen anvisar tillräckliga resurser för detta.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att minimidimensioneringen på 0,7 för personalen inom heldygnsomsorgen för äldre träder i kraft enligt den ursprungligen godkända tidsplanen.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Utveckling av landsbygden

40. Start- och investeringsbidrag till jordbruket (reservationsanslag 3 år)

I regeringens propositionen minskas anslaget för investeringar i biogas, gödselhantering, näringsåtervinning och koldioxidbindning inom jordbruket med 4 miljoner euro. Finansieringen bör bibehållas oförändrad.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 30.10.40 med 4 000 000 euro för investeringar i biogas, gödselhantering, näringsåtervinning och koldioxidbindning inom jordbruket.

64. EU-medfinansiering och statlig medfinansiering för den regionala och lokala landsbygdsutvecklingen (reservationsanslag 3 år)

Det treåriga reservationsanslag för landsbygdsföretags energiinvesteringar som genomför programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland (2014—2020), och som beviljats i den andra tilläggsbudgeten för 2022, återtogs som en del av nedskärningarna enligt regeringsprogrammet. Energiomställningen inom jordbruket bör stödjas och anslaget bör därför inte förändras.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 30.10.64 med 10 000 000 euro för att stödja landsbygdsföretagens energiinvesteringar och påskynda energiomställningen inom jordbruket.

20. Jordbruk och livsmedelsekonomi

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 4/vänst

I regeringens tilläggsbudgetproposition föreslås ett tillägg på 1 miljon euro till Livsmedelsverket för skötseln av epidemin av fågelinfluensa (moment 20.01). För veterinärvården (moment 20.20) föreslås ett tillägg på 7,6 miljoner euro för ersättningar på grund av fågelinfluensa och för åtgärder för bekämpning av sjukdomen samt ett tillägg på 3,1 miljoner euro för ersättningar som betalas till kommunerna med stöd av veterinärvårdslagen.

Samtidigt bör det också anvisas stöd för att avveckla pälsdjursuppfödningen.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål lämnar riksdagen ett stödpaket för en rättvis omställning inom pälsbranschen som gör det lättare att fasa ut pälsdjursuppfödningen och som hjälper aktörerna inom branschen att starta nya företag, skaffa ny utbildning och få nytt arbete.

42. Klimatåtgärder som hänför sig till torvmarker (reservationsanslag 3 år)

Våtmarksodling är ett av de mest verkningsfulla och kostnadseffektiva sätten att minska markutsläpp och stärka kolsänkorna. Det stödprogram för våtmarksodling som beretts vid jord- och skogsbruksministeriet redan under den föregående regeringsperioden bör därför genomföras i den planerade omfattningen.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 30.20.42 med 30 000 000 euro för klimatåtgärder som hänför sig till torvmarker och för främjande av våtmarksodling.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Förnyelse och koldioxidsnålhet

88. Kapitalinvestering i Klimatfonden Ab (reservationsanslag 3 år)

I propositionen föreslås att det anslag på 100 miljoner euro som reserverats för kapitalisering av Klimatfonden stryks ur budgeten för 2023. Vi anser att det bör vara möjligt att fortsätta Klimatfondens verksamhet och att anslaget bör tas in i budgeten på nytt.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 32.20.88 med 100 000 000 euro för kapitalisering av Klimatfonden Ab och för att möjliggöra fondens fortsatta verksamhet.

Betänkande FiUB 3/2023 rd
Reservation 4 /vänst

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en andra tilläggsbudget för 2023 enligt betänkandet,
men med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna tre uttalandena.

Helsingfors 9.11.2023

Hanna Sarkkinen vänst

Minja Koskela vänst